

26/12/2023

(i) Printed Pages : 11

Roll No. ....

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

8	3	8	5
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	2	5
---	---	---	---

M.Ed. (Gen.) 3rd Semester

(2123)

MEASUREMENT, ASSESSMENT AND EVALUATION—III

(In all Mediums)

Paper—III : C14-MEV-III

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note :— There are five Sections – I, II, III, IV and V. Select **ONE** question each from Sections – I, II, III and IV that carry equal marks. Question No. 9 of Section V, consisting of short answer type questions, is compulsory.

SECTION—I

1. (a) Define ‘evaluation’. Discuss its significance in the field of education. 4,5
- (b) What are the concerns or challenges related to ‘evaluation’ ? 5

2. Illustrate the scales of measurement with suitable examples. How do scales of measurement affect the selection of statistical procedure ?

10,4

SECTION-II

3. Define 'achievement'. Discuss the different types of tests to measure achievement.

2,12

4. Elaborate the steps for standardization of achievement tests.

14

SECTION-III

5. A group of 9th grade boys and girls were tested for mechanical aptitude and their scores are as given below. Test the hypotheses (main and interaction) at 0.05 level of significance :

	Boys	Girls
Govt.	34, 23, 37, 19, 26, 41, 32, 33, 36, 21	35, 27, 31, 25, 37, 32, 23, 16, 18, 22
Private	29, 42, 36, 35, 32, 45, 14, 25, 39, 40	30, 31, 24, 16, 18, 37, 32, 47, 32, 38

14

6. (a) Meaning and importance of non-parametric tests. 5
 (b) A group of 6th grade students ($N = 65$) were put into three categories, based on their language proficiency. If the language proficiency is normally distributed in student population, test whether data is similar to what is expected.

Poor	Average	Good
20	31	14

9

SECTION-IV

7. List the assumptions of point-biserial correlation. Compute r_{pb} for Test Criterion and one of its test item (item 7) administered on 8th class students. The students who failed the item number 7 of the test criterion were awarded zero and students who gave correct answer were awarded '1' score. Interpret the obtained result.

Test Criterion	47	32	31	46	29	35
Test Item	1	1	0	1	1	0
Test Criterion	27	25	34	41	36	27
Test Item	0	0	1	1	0	0

4,10

8. List the assumptions of tetrachoric correlation. Test the null hypothesis for the given data on social adjustment and emotional adjustment of first year college students :

		Emotional Adjustment	
		Poor	Good
Social Adjustment	Poor	21	37
	Good	34	28

4,10

SECTION—V

9. Write short notes on the following :

- (a) Formative assessment – meaning and purpose.
- (b) Projective tests.
- (c) Concept of regression line.
- (d) Multiple correlation – meaning and formula.

3½×4=14

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— यांच भाग हे— I, II, III, IV आणि V। भाग— I, II, III और IV से प्रत्येक में से एक प्रश्न चुनें जिसके समान अंक है। भाग V की प्रश्न संख्या 9, जिसमें लघुडत्तरीय प्रश्न अनिवार्य है।

भाग—I

1. (a) 'मूल्यांकन' को परिभाषित करें। शिक्षा के क्षेत्र में इसके महत्व पर चर्चा करें। 4,5
- (b) 'मूल्यांकन' से संबंधित चिंताएँ या चुनौतियाँ क्या हैं ? 5
2. माप के पैमानों को उपयुक्त उदाहरणों सहित स्पष्ट कीजिए। माप के पैमाने साखिकीय प्रक्रिया के चयन को किस प्रकार प्रभावित करते हैं ? 10,4

भाग-II

3. 'उपलब्धि' को परिभाषित करें। उपलब्धि मापने के लिए विभिन्न प्रकार के परीक्षणों पर चर्चा करें। 2,12
4. उपलब्धि परीक्षणों के मानकीकरण के चरणों का विस्तार से वर्णन करें। 14

भाग-III

5. 9वीं कक्षा के लड़कों और लड़कियों के एक समूह का यांत्रिक योग्यता के लिए परीक्षण किया गया और उनके अंक नीचे दिए गए हैं। महत्व के 0.05 स्तर पर परिकल्पनाओं (मुख्य और अतःकिया) का परीक्षण करें :

	Boys	Girls
Govt.	34, 23, 37, 19, 26, 41, 32, 33, 36, 21	35, 27, 31, 25, 37, 32, 23, 16, 18, 22
Private	29, 42, 36, 35, 32, 45, 14, 25, 39, 40	30, 31, 24, 16, 18, 37, 32, 47, 32, 38

14

6. (a) गैर-पैरामीट्रिक परीक्षणों का अर्थ और महत्व। 5
 (b) छठी कक्षा के छात्रों ($N = 65$) के एक समूह को उनकी भाषा दबाता के आधार पर तीन क्षेणियों में रखा गया था। यदि भाषा दबाता सामान्य रूप से छात्र आवादी में वितरित हो जाती है, तो परीक्षण करें कि क्या डेटा अपेक्षित के सामान है।

Poor	Average	Good
20	31	14

9

भाग-IV

7. बिन्दु-द्विक्रमिक सहसंबंध की मान्यताओं की सूची बनाए। 8वीं कक्षा के छात्रों पर प्रशासित परीक्षण मानदंड और उसके एक परीक्षण आइटम (Item 7) के लिए t_{pbk} की मणिना करें। जो छात्र परीक्षण मानदंड के आइटम नंबर 7 में विफल रहे, उन्हें शून्य दिया गया और सही उत्तर देने वाले छात्रों को '1' अंक दिया गया। प्राप्त परिणाम की व्याख्या करें।

Test Criterion	47	32	31	46	29	35
Test Item	1	1	0	1	1	0
Test Criterion	27	25	34	41	36	27
Test Item	0	0	1	1	0	0

4,10

8. टेट्राकोरिक सहसंबंध की मान्यताओं की सूची बनाए। प्रथम वर्ष के कॉलेज के छात्रों के सामाजिक समायोजन और मानवात्मक समायोजन पर दिए गए डेटा के लिए शून्य परिकल्पना का परीक्षण करें।

		Emotional Adjustment	
		Poor	Good
Social Adjustment	Poor	21	37
	Good	34	28

4,10

ਮਾਗ-V

9. ਨਿਮੱਤ ਲਿਖਿਤ ਪਰ ਸਥਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
 (a) ਰਚਨਾਤਮਕ ਮੂਲਧਾਰਕ - ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼।
 (b) ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਰੀਕਸ਼ਣ।
 (c) ਪ੍ਰਤਿਗਮਨ ਰੇਖਾ ਕੀ ਅਵਧਾਰਣ।
 (d) ਏਕਾਧਿਕ ਸਹਸੰਬੰਧ - ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਸੂਨ੍ਨ। $3\frac{1}{4} \times 4 = 14$

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— ਪੰਜ ਭਾਗ ਹਨ — I, II, III, IV ਅਤੇ V। ਭਾਗ- I, II, III ਅਤੇ IV ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣੋ ਜਿਸਦੇ ਬਹਾਬਲ ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ- V ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9, ਲਾਭ ਉੱਤਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਾਲਾ, ਲਾਚਾਮੀ ਹੈ।

ਮਾਗ-I

1. (a) 'ਮੁਲਾਕਣ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। $4,5$
 (b) 'ਮੁਲਾਕਣ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਿੱਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਕੀ ਹਨ ? 5
2. ਝੁੱਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਪ ਦੇ ਪੈਮਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਓ। ਮਾਪ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਅੰਕਤਾ ਦਿਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ? $10,4$

ਭਾਗ-II

3. 'ਗ੍ਰੀਡੀ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਟੈਸਟਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। $2,12$
 4. ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਟੈਸਟਾਂ ਦੇ ਮਾਨਕੀਕਰਨ ਲਈ ਪਕਾਵੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰੋ। 14

ਭਾਗ-III

5. 9ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਮਕੈਨੀਕਲ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੂਹਨਾ ਦੇ ਅੰਕ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ 0.05 ਪੈਂਚਰ 'ਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ (ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਪਰਿਸਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ :

	Boys	Girls
Govt.	34, 23, 37, 19, 26, 41, 32, 33, 36, 21	35, 27, 31, 25, 37, 32, 23, 16, 18, 22
Private	29, 42, 36, 35, 32, 45, 14, 25, 39, 40	30, 31, 24, 16, 18, 37, 32, 47, 32, 38

14

6. (a) ਗੈਰ-ਪੈਰਾਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟੈਸਟਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ। 5

- (b) 6ਵੇਂ ਗ੍ਰੇਡ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ($N = 65$) ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਤਿੰਨ ਸੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸਮਾਨ ਹੈ।

Poor	Average	Good
20	31	14

9

ਭਾਗ-IV

7. 8ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਟੈਸਟ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਇੱਕ ਟੈਸਟ ਆਈਟਮ (Item 7) ਲਈ t_{obs} ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ। ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਟੈਸਟ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 7 ਵਿੱਚ ਫੇਲੁ ਹੋਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀਰੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ 'T' ਅਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

Test Criterion	47	32	31	46	29	35
Test Item	1	1	0	1	1	0
Test Criterion	27	25	34	41	36	27
Test Item	0	0	1	1	0	0

4,10

8. ਟੈਟਰਾਕੋਨਿਕ ਸੰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ। ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਾਮਾਜਿਕ ਸਮਾਜੇਜ਼ਨ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਵਨਾਤਮਕ ਸਮਾਜੇਜ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿੱਚ ਛੇਟਾ ਲਈ ਨਲ ਪਾਰਿਕਲਪਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।

		Emotional Adjustment	
		Poor	Good
Social Adjustment	Poor	21	37
	Good	34	28

4,10

ਭਾਗ-V

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

- (a) ਰਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਕਣ - ਅਰਥ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼।
- (b) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿਵ ਟੈਸਟ।
- (c) ਰਿਗਰੈਸ਼ਨ ਲਾਈਨ ਦੀ ਘਾਰਨਾ।
- (d) ਬਹੁ-ਸਹਿਸੰਬੰਧ - ਅਰਥ ਅਤੇ ਫਾਰਮੂਲਾ।

 $3 \frac{1}{2} \times 4 = 14$